

Prof. dr. Alija SULJIĆ
Univerzitet u Tuzli
E-mail: alija.suljic@untz.ba
Mr. sc. Sadat BEGIĆ

1.01 Izvorni naučni rad/Original scientific article
UDK/UDC: 94:314:314.6-054(497.6 Pribidol)"18" (093)
DOI: <https://doi.org/10.52259/historijskipogledi.2024.7.11.19>

FAMILIJE I PORODICE PRIBIDOLA U OPĆINI SREBRENICA TOKOM 19. STOLJEĆA

Apstrakt: *Burna prošlost obilježila je područje cijele Bosne i Hercegovine, posebno njene rubne dijelove koji su često bili pod uticajem nasilnih demografskih promjena, što se odražavalo na razne strukture stanovništva. Šire područje Podrinja bilo je zahvaćeno prisilnim migracijama bošnjačkog stanovništva tokom 19. i 20 stoljeća. Progon Bošnjaka iz kneževine Srbije početkom 30-ih godina 19. stoljeća značajno će uticati na demografske strukture bosanskog Podrinja, posebno regije Osata. U ovom radu nisu istraživane razne antropogeografske promjene u naselju Pribidoli, bilo da su nastale tokom normalnih ili prisilnih društvenih događanja, već je istraživan proces formiranja porodica i familija tokom 19. stoljeća. Najvažniji historijski izvori korišteni za navedena istraživanja su: osmanski popis muških članova domaćinstava Kaze Srebrenica 1850/51. godine, osmanski katastar 1867/75. godine, popis vlasnika stambenih objekata iz 1880/84. godine, kao i gruntovne knjige Kotara Srebrenica 1894. godine.*

U ovom radu istraživane su porodice i familije koje su u 19. stoljeću živjele u naselju Pribidoli. To su slijedeće familije: Ahmetović, Aljić, Begić, Dervišević, Džananović, Halilović, Husić, Ibišević, Ibrahimović, Janković, Marković, Mešanović, Mitrović, Muminović, Mustafić, Osmanović, Salkić i Smajić.

Na području muslimanskih Pribidola popisano je 19 kuća, odnosno porodičnih domaćinstava u kojima je ukupno živjelo 79 osoba muškog spola, prosječne starosti 20,1 godina. U tadašnjem samostalnom naselju Pribidoli popisano je 15 kuća (domaćinstava) u kojima je živjelo 59 osoba muškog spola, prosječne starosti 19,0 godina. U mahalama Barakovići popisane su 3 kuće (domaćinstva) u kojima je živjelo 14 osoba muškog spola i samostalnom naselju Zgunja, popisana je jedna kuća (domaćinstvo) s ukupno 6 osoba muškog spola. Dakle, ukupan broj stanovnika bošnjačkih Pribidola bio je oko 160 osoba oba spola.

Tokom provedenog popisa, 1850/51. godine, samo su dvije porodice imale porodično prezime, koje su promijenile početkom 80-ih godina 19.

stoljeća. Prema popisu stanovništva 1879. godine u naselju Gaj (Pribidol turski) bio je prisutan 171 stanovnik (93 osobe muškog spola) svi bošnjačke nacionalnosti. U naselju je bilo 25 kuća, isto toliko i stanova, u kojima je živjelo prosječno 6,8 osoba. Popisom 1895. godine evidentirano je 315 stanovnika (158 osoba muškog spola). Bošnjaka je bilo 255 osoba, a pravoslavnog stanovništva bilo je 60 osoba. U naselju je bilo ukupno 50 kuća (2 nenastanjene) u kojima je živjelo 50 domaćinstava - prosječne veličine 6,3 člana.

U periodu od 1850/51. do 1895. godine došlo je do značajnog rasta stanovništva naselja Pribidoli, posebno u posljednjem popisu, 1895. godine. Taj rast je uvjetovan doseljavanjem pravoslavnog stanovništva, koje je činilo 25% ukupnog stanovništva u 1895. godini.

Popisom vlasnika stambenih objekata iz 1880/84. godine evidentirane su tri nove mahale (Kadrići, Podševar i Živkovići) u odnosu na popis 1850/51. godine.

Navedene bošnjačke familije naselja Pribidoli opstale su tokom 19. i početkom 20. stoljeća, bilo preko muške ili ženske loze, osim što je došlo do promjene porodičnog prezimena kod udatog ženskog stanovništva. Istina, neka familijarna prezimena prestala su postojati krajem 19. i početkom 20. stoljeća, bilo izumiranjem njihovih muških članova ili njihovim iseljavanjem iz naselja Pribidoli. To se posebno odnosi na porodice prezimena Ahmetović, Halilović i Mešanović. Kod ostalih bošnjačkih familija povećao se broj domaćinstava (porodica) do sredine 20. stoljeća, a neki njihovi članovi iselili su u ostala naselja Podrinja, prije svega u okolinu gradova Bijeljina, Bratunac i Srebrenica.

Ključne riječi: *Naselje Pribidoli, genealoške veze, familije, porodice, popis stanovništva, gruntovne knjige.*

FAMILIES AND HOUSEHOLDS OF THE PRIBIDOLA IN THE MUNICIPALITY OF SREBRENICA DURING THE 19TH CENTURY

Abstract: *The turbulent past has marked the entire area of Bosnia and Herzegovina, especially its peripheral parts, which were often influenced by violent demographic changes, reflecting on various population structures. The wider area of Podrinje was affected by forced migrations of the Bosniak population during the 19th and 20th centuries. The expulsion of Bosniaks from the Principality of Serbia in the early 1830s significantly impacted the demographic structures of the Bosnian Podrinje region, especially the Osat region. This study does not explore various anthropogeographic changes in the settlement of Pribidol, whether they occurred during normal or forced social events, but rather investigates the process of family formation and households during the 19th century. The most important historical sources used for the mentioned research are: the Ottoman census of male household members of the Srebrenica District in 1850/51, the Ottoman cadaster of 1867/75, the list of*

residential property owners from 1880/84, as well as the land registry books of the Srebrenica District in 1894.

This study explored the families that lived in the settlement of Pribidol during the 19th century. These are the following families: Ahmetović, Aljić, Begić, Dervišević, Džananović, Halilović, Husić, Ibišević, Ibrahimović, Janković, Marković, Mešanović, Mitrović, Muminović, Mustafić, Osmanović, Salkić, and Smajić.

In the Muslim area of Pribidol, 19 households, or family households, were recorded, with a total of 79 male individuals, with an average age of 20.1 years. In the then-independent settlement of Pribidol, 15 households were recorded, with 59 male individuals, with an average age of 19.0 years. In the Barakovići mahalla, 3 households were recorded, with 14 male individuals, and in the independent settlement of Zgunja, one household was recorded with a total of 6 male individuals. Therefore, the total population of Bosniak Pribidol was around 160 individuals of both sexes.

During the conducted census in 1850/51, only two families had a family surname, which changed in the early 1880s. According to the 1879 census in the settlement of Gaj (Turkish Pribidol), there were 171 inhabitants (93 male individuals) all of Bosniak nationality. There were 25 houses and an equal number of apartments in the settlement, with an average of 6.8 individuals per household. The 1895 census recorded 315 inhabitants (158 male individuals). There were 255 Bosniaks and 60 Orthodox inhabitants. There were a total of 50 houses (2 uninhabited) with 50 households - an average size of 6.3 members.

Between 1850/51 and 1895, there was a significant increase in the population of the settlement of Pribidol, especially in the last census of 1895. This growth was conditioned by the settlement of Orthodox inhabitants, who constituted 25% of the total population in 1895.

The list of residential property owners from 1880/84 identified three new mahallas (Kadrići, Podševar, and Živkovići) compared to the census of 1850/51.

These Bosniak families of the settlement of Pribidol persisted throughout the 19th and early 20th centuries, either through male or female lines, except for changes in the family surname among married female inhabitants. Some family surnames ceased to exist in the late 19th and early 20th centuries, either due to the extinction of their male members or their emigration from the settlement of Pribidol. This particularly applies to families with the surnames Ahmetović, Halilović, and Mešanović. The number of households (families) increased among other Bosniak families until the mid-20th century, and some of their members moved to other settlements in the Podrinje region, primarily around the cities of Bijeljina, Bratunac, and Srebrenica.

Key words: *The settlement of Pribidoli, genealogical connections, families, households, population census, land registry books.*

Uvod

Znanje i svijest o sebi, svojoj prošlosti i svom porijeklu, mora biti dio opće i individualne kulture. Posebno što je područje Bosne i Hercegovine, kroz povijest, pa i danas, izloženo raznim veliko državničkim nasrtajima kojima se poriče svako pravo postojanja Bosne i Hercegovine ali i njenih naroda, prije svega Bošnjackog. Takvo stanje najbolje je opisao naš književnik, Meša Selimović: „Mi smo ničiji. Uvijek smo na nekoj međi, uvijek nečiji miraz,...“ Također, narodna izreka „ono što nije zabilježeno, kao da se nije ni desilo“ stalno i iznova pred svaku generaciju Bosanaca i Hercegovaca stavlja obavezu, da buduće generacije ne ostavimo bez izvora za argumentaciju u borbi protiv zaborava, teritorijalnih pretenzija susjeda i njihovih ideologija. Ovaj rad je upravo doprinos opiranju takvom stanju i tendencijama, ostavljajući trag o minulom životu familija jednog kraja, odnosno porijeklu njegovih stanovnika.

Veliki problem kod istraživanja iz ovog perioda su veoma šturi podaci, posebno podaci vezani za progon muslimanskog stanovništva iz Srbije tokom 19. stoljeća. Dakle, izuzetno slabo dokumentiranje progona stanovništva iz Srbije, otežava da se na jedan sistematski način istraži obim i konsekvence njihovog stradanja. Takva situacija, dodatno je dobila na važnosti, zbog činjenice da je muslimansko stanovništvo, koje nije preboljelo ni rane tokom 19. stoljeća, istu sudbinu samo u daleko većem obimu stradanja doživjelo krajem 20. stoljeća. Dakle, u dva zadnja stoljeća tektonski je razorena društvena, socijalna, ekonomska i kulturološka arhitektura muslimanskog življa u Srbiji i području istočne Bosne, što nas posebno obavezuje na istraživanje navedenih uzroka i posljedica te objavljivanje naučnih i stručnih radova, posebno iz područja povijesti i genealogije.

Progon Bošnjaka u zadnja dva stoljeća najprije iz Srbije, a potom i iz istočnih krajeva Bosne i Hercegovine, uzrokovao je činjenicu da su sela, mjesta i gradovi, u kojima su, ne tako davno, bili većinsko stanovništvo, činili okosnicu društvenog života i bili nosioci njihovog razvoja, danas nastanjeni, uglavnom, ne Bošnjacima.

Mišljenja smo da je najvažniji cilj ovog rada, na temelju raspoloživih povijesnih izvora, da istražimo i razjasnimo proces formiranja familija naselja Pribidoli te da ostvarene rezultate učinimo dostupnim široj javnosti. Uglavnom su korišteni sljedeći povijesni izvori: *Popis muških članova domaćinstava 1850/51. godine za područje kaze Srebrenica; Osmanski defteri (popisni katastar) za kazu Srebrenica 1867-1875. godine; Popis kuća i domaćina 1880-84. godine te Gruntovne knjige Kotara Srebrenica iz 1894. godine.* I pored određenih manjkavosti popisa stanovništva iz 1850/51. godine, Kaze Srebrenica, ipak je to nezaobilazan izvor podataka za proučavanje formiranja i razvoja

savremenih bošnjačkih familija bosanskog ejaleta, u ovom primjeru područja općine Srebrenica.¹

Nadamo se da će istraživanja u ovom radu omogućiti mlađim generacijama da ostvare uvid u porijeklo i rodbinske veze svojih predaka što je važno imajući u vidu da su preživjeli članovi familija naselja Pribidoli rasuti širom svijeta.

Geografski položaj

Naselje Pribidoli² smješteno je u jugoistočnom dijelu općine Srebrenica. Od grada Srebrenice udaljeno je oko 30 kilometara. U topografskom pogledu naselje je situirano u gornjem dijelu sliva Barakovića rijeke. Dijelovi naselja smješteni su na padinama okolnih brda kao što su brdo Kik (818 m.n.v) koje se nalazi sjeveroistočno od Pribidola, zatim na južnoj padini prevoja Predola (725 m.n.v) i na jugoistočnoj padini brda Debeljak Gaj (780 m.n.v). Ova tri reljefna oblika tvore polukružnu padinu nastalu fluvijalnom erozijom koja je svojim otvorenim dijelom okrenuta prema jugozapadu, odnosno u smjeru toka Barakovića rijeke, lijeve pritoke Drine. Dijelovi naselja nalaze se na različitim nadmorskim visinama, od 420 do 700 metara. Naselje je razbijenog tipa sa sljedećim zaseocima: Kadrići, Podševar, Hadžići, Barakovići, Zgunja i Žljebčani.³ Površina katastarske općine Pribidoli iznosi oko 3,5 km², a od te površine 64,5% zemljišta u privatnom je vlasništvu. Poljoprivredno zemljište zahvata 63,0%, a obradivo 54,0% od ukupne površine katastarske općine. Opća gustina naseljenosti u 1991. godini iznosila je 138,4 stan./km², što je dvostruko više od prosječne gustine naseljenosti općine Srebrenica.⁴ Susjedna odnosno granična naselja kojima su okruženi (omeđeni) Pribidoli su: Gaj, Peći, Radovčići, Toplica i Žabokvica.

Nastanak naselja Pribidoli

Prema nama dostupnim izvorima naziv (ojkonim) Pribidoli prvi put se pod tim nazivom spominje u osmanskome popisu stanovništva iz 1850/51. godine. Istina, prvi pomen užeg područja naselja Pribidoli zabilježen je početkom 17. stoljeća kada je izvršen popis porezno obaveznog stanovništva bosanskog

¹ A. Suljić, et al, Bošnjačke familije naselja Sulice u 19. stoljeću, *Historijski pogledi*, vol. VI, br. 9, Tuzla 2023, 21. <https://doi.org/10.52259/historijskipogledi.2023.6.9.17>.

² Do 1955. godine postojali su muslimanski i pravoslavni Pribidoli. Odlukom Skupštine NR BiH („Službeni list NR BiH“, 17/55) muslimanskim Pribidolima promijenjen je naziv u Gaj, a pravoslavnim Pribidolima promijenjen je naziv u Pribidoli, koji se zadržao sve do danas. A. Suljić, *Srebrenica – antropogeografija općine*, autorsko izdanje, Tuzla 2022, 596, fusnota: 2567.

³ A. Suljić, *Srebrenica – antropogeografija općine*, 596.

⁴ *Isto*.

sandžaka 1604. godine. Tada se pominju dva naselja, Dolnja i Gornja Zgunja⁵, od kojih bi Gornja Zgunja mogla biti tadašnji naziv za današnje naselje Pribidoli. Istina, moguće je da su glavni dio naselja Pribidoli formirali prognani muslimani iz Kneževine Srbije u prvoj polovini 19. stoljeća.

Usmene predaje kazuju da se na područje naselja Pribidoli naselio izvjesni Topal (hromi) sa četiri sina: Bego, Huso, Dervo i Osman, koji su protjerani iz Užičke nahije. Prema istim predajama niti jedan Topalov sin nije bio oženjen, a najmlađi Osman je u vrijeme izgnanstva još neko vrijeme ostao u Užicu gdje je pohađao medresu i spremao hifz (pripremao se da nauči Kur'an napamet). Pomenuti Topal je iz Bosne otišao na hadž te je zapamćen kao hadži-Topal.⁶ Mahala Hadžić, dobila je ime po Hadžiji Topalu gdje je on živio sa svojom porodicom. Takođe, nekada se ta mahala, Hadžići, nazivala i Pribidoli, što nas navodi na pretpostavku da su ostale mahale naselja Pribidoli (Podševar, Kadrići i Barakovići) nastale izmještanjem porodica iz mahale Hadžići. Ova pretpostavka ne isključuje mogućnost da je na području tih mahala bilo i drugih porodica koje su se nastanile prije dolaska izgnanika iz kneževine Srbije.

Važno je napomenuti da je područje oko naselja Pribidoli bilo u to vrijeme naseljeno i stanovnicima pravoslavne vjere. U vrijeme vladavine Austro-Ugarske monarhije naseljeno mjesto Pribidoli administrativno je bilo podijeljeno na Pribidol turski i Pribidol hrišćanski. Tadašnje područje naselja Pribidoli obuhvatalo je sljedeće mahale: Barakovići, Hadžići, Kadrići, Podševar, Zgunja turska (muslimanska) i Živkovići.⁷

Popisi stanovništva 1850, 1879, 1885. i 1895. godine

Veliki izazov u ovom istraživanju predstavlja nastojanje da se muški članovi domaćinstava koji su popisani 1850/51. godine uporede i identificiraju sa muškim osobama koje su popisane tokom 1880/84. godine, te tokom prvih upisa u gruntovne knjige Kotara Srebrenica iz 1894. godine. Takođe, problem i izazov predstavlja i to da su tokom osmanske vlasti muškim potomcima često

⁵ U tadašnjem naselju Dolnja Zgunja popisano je 12 muslimana s baštinom i 6 nemuslimana bez baštine. Ukupni porezi na privredne djelatnosti iznosili su 3.000 akči. U tadašnjem naselju Gornja Zgunja popisano je 13 muslimana s baštinom među kojima je bilo 16 neoženjenih članova porodica i 16 nemuslimana s baštinom. Ukupni porezi na privredne djelatnosti iznosili su 3.500 akči. Vidi: *Opširni popis Bosanskog sandžaka iz 1604. godine*, sv. 2, tom 9, Bošnjački institut Zürich, Odjel Sarajevo, Sarajevo 2000, 597, 609 i 610. Obradila Snježana Buzov.

⁶ Prema predajama prvi koji je javio Hadži-Topalovoj porodici, uzeo muštuluk, da se Hadži-Topal vraća s hadža, bio je izvjesni, kršćanin, Pajo iz mahale Žljebčani, koji je za navedeni muštuluk dobio parcelu zemlje u mahali Kadrići, zbog čega su ostali mještanin naselja Pribidoli, pogrдно, mahalalu Hadžići nazivali Pajići.

⁷ Prema popisima kuća i domaćina 1880-84, te Popisom stanovništva 1895. godine. Izvor podataka: *Glavni rezultati popisa žiteljstva u Bosni i Hercegovini od 22. aprila 1895*, Sarajevo 1896, 352-353. Danas, ovi zaseoci pripadaju naselju Gaj, koje se ranije nazivalo, do 1955. godine, Pribidoli muslimanski ili turski za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije.

davana imena djedova ili očeva, te uzimajući u obzir prezimena koja su navedena u popisu kuća iz 1880/84. godine i gruntovnim knjigama iz 1894, jasno je da su mještani naselja Pribidoli svoja prezimena uzimali paternski od imena oca ili nekog starijeg pretka. Treba napomenuti i to da je tada, nerijetko, više porodica živjelo u takozvanim porodičnim zadrugama kao, na primjer, više braće sa svojim porodicama činilo je jedno prošireno porodično domaćinstvo ili porodičnu zadrugu. Najstariji brat, uglavnom, bio je domaćin, ili glava te porodične zadruge, ukoliko nije bio živ neki stariji predak, otac ili djed.

Stanovništvo naselja Pribidoli se u periodu koje obuhvata ovo istraživanje, uglavnom bavili zemljoradnjom a većina domaćinstava je imalo i stoku. Kuće u tom periodu bile su građene najvećim dijelom od kamena i drveta. Osnova kuća i podrumске prostorije bile su građene od kamena, koje su onda pregrađivane drvenim gredama, nad kojima je građen prostor za stanovanje uglavnom od drvene konstrukcije. Zidovi takve drvena konstrukcije su pleteni prućem a oblagani su smjesom gline i slame (šeper). Kuće su bile pokrивane šindrom ili kamenim ploham.

*Popis osoba muškog spola 1850/51. godine.*⁸ Prema popisu muških članova domaćinstava Kaze Srebrenica 1850/51. godine na području muslimanskih Pribidola popisano je 19 kuća, odnosno porodičnih domaćinstava u kojima je ukupno živjelo 79 osoba muškog spola, prosječne starosti 20,1 godina. U tadašnjem samostalnom naselju Pribidoli popisano je 15 kuća (domaćinstava) u kojima je živjelo 59 osoba muškog spola, prosječne starosti 19,0 godina. Na području tadašnjeg samostalnog naselja Barakovići popisane su 3 kuće (domaćinstva) u kojima je živjelo 14 osoba muškog spola i samostalnom naselju Zgunja, popisana je jedna kuća (domaćinstvo) s ukupno 6 osoba muškog spola. Dakle, ukupan broj stanovnika bošnjačkih Pribidola bio je oko 160 osoba oba spola. Tokom provedenog popisa, 1850/51. godine, samo su dvije porodice imale porodično ime, odnosno prezime, a koje su promijenile početkom 80.-tih godina 19. stoljeća. U nastavku teksta, tabela broj 1. dat je popis osoba muškog spola za tadašnja samostalna naselja, Barakoviće, Pribidole i Zgunju. Treba napomenuti da je naselje Pribidoli u vrijeme popisa 1850/51. godine bilo dobro organizirano jer je imalo je hafiza, mulu i muhtara. U selu Zgunji živjeli su potomci izvjesnog Ibrahim bega od kojeg porijeklo vode današnji Ibrahimovići, zvani Omerovići.

*Popis stanovništva 1879. godine.*⁹ U ovom popisu bosanskohercegovačkog stanovništva za vrijeme austrougarske uprave u naselju Gaj (Pribidol turski) bio je prisutan 171 stanovnik (93 osobe muškog spola) svi bošnjačke nacionalnosti. U naselju je bilo 25 kuća, isto toliko i stanova, u kojima je živjelo prosječno 6,8 osoba.¹⁰

⁸ A. Suljić, *Srebrenica – antropogeografija općine*, 214. i 596.

⁹ *Glavni pregled političkog razdielenja Bosne i Hercegovine 1879*, Sarajevo 1879, 93.

¹⁰ A. Suljić, *Srebrenica – antropogeografija općine*, 214.

*Popis stanovništva 1885. godine.*¹¹ U ovom popisu zabilježen je značajan rast ukupnog prisutnog stanovništva naselja Gaj koji je, uglavnom, uvjetovan doseljavanjem pravoslavnog stanovništva. Prisutno je bilo 277 stanovnika (140 osoba muškog spola), što je za 62,0% više u odnosu na prethodni popis. Bile su 232 osobe bošnjačke nacionalnosti, ili 35,7% više u odnosu na popis 1879. godine, kao i 45 osoba pravoslavne konfesije. U naselju je bilo 36 kuća (s 46 stanova) u kojima je živjelo, prosječno 7,7 osoba odnosno 6,1 osoba po jednom stanu.¹² S obzirom na bračno stanje stanovništva Gaja struktura je bila sljedeća: neoženjeni (neudate) - 151 osoba, oženjeni (udate) – 115 osoba i obudovjeli – 11 osoba. U socio-ekonomskom pogledu struktura stanovništva je bila sljedeća: zemljoradnici – 60 osoba, kmetovi – 15 osoba, nadničari – 3 osobe, svećenici – 1 osoba i izdržavano stanovništvo (žene i djeca) – 198 osoba.¹³

*Popis stanovništva 1895. godine.*¹⁴ U međupopisnom periodu od 1885. do 1895. godine zabilježen je rast ukupnog prisutnog stanovništva naselja Gaj. U naselju je bilo prisutno 315 stanovnika (158 osoba muškog spola), što je za 13,7% više u odnosu na prethodni popis. Bošnjaka je bilo 255 osoba ili 9,9% više u odnosu na prethodni popis, a pravoslavnog stanovništva bilo je 60 osoba ili 33% više u odnosu na prethodni popis. U naselju je bilo ukupno 50 kuća (2 nenastanjene) u kojima je živjelo 50 domaćinstava - prosječne veličine 6,3 člana. S obzirom na socio-ekonomski status struktura stanovništva bila je sljedeća: slobodni seljaci – 33 domaćinstva s ukupno 207 članova, kmetovi – 2 domaćinstva s ukupno 16 članova, slobodni seljaci (ujedno i kmetovi) – 12 domaćinstava s ukupno 91. članom i ostale osobe koje se bave poljoprivredom – 1 osoba. Cjelokupno stanovništvo ovog naselja privređivalo je iz poljoprivrede.¹⁵

¹¹ *Štastika mjesta i žiteljstva Bosne i Hercegovine po popisu naroda od 1. maja 1885*, Sarajevo 1886, 150-151

¹² A. Suljić, *Srebrenica – antropogeografija općine*, 214.

¹³ *Isto*, 215.

¹⁴ *Glavni rezultati popisa žiteljstva u Bosni i Hercegovini od 22. aprila 1895*, Sarajevo 1896, 352-353.

¹⁵ A. Suljić, *Srebrenica – antropogeografija općine*, 215.

Tabela 1. *Popis Bošnjaka (muškaraca) 1850/51. godine u naselju Pribidoli*¹⁶

Naselje (mahala)	Redni broj kuće i članova		Prezime 1850. („–“ nema pojave)	Ime oca	Ime	Godina rođenja	Odnos prema domaćinu (rodbinski i socijalni)	Rast-visina	Opis face
	kuća	članovi							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pribidol	1.	1.	–	Osman	Salih	1795	DOMAĆIN	srednji	sjede brade
Pribidol	1.	2.	–	Salih	Osman	1827	njegov sin		
Pribidol	1.	3.	–	Salih	Ibrahim	1836	njegov sin		
Pribidol	1.	4.	–	Salih	Ismail	1840	njegov sin		
Pribidol	2.	1.	–	Osman	Abdulah	1818	DOMAĆIN	visok	žutih brkova
Pribidol	2.	2.	–	Abdulah	Ibrahim	1846	njegov sin		
Pribidol	2.	3.	–	Abdulah	Mehmed	1848	njegov sin		
Pribidol	2.	4.	–	Abdulah	Salih	1849	njegov sin		
Pribidol	3.	1.	–	Osman	Husein	1807	DOMAĆIN	visok	žutih brkova
Pribidol	3.	2.	–	Husein	Omer	1845	njegov sin		
Pribidol	3.	3.	–	Husein	Alija	1849	njegov sin		
Pribidol	4.	1.	–	Mustafa	Ibrahim	1810	DOMAĆIN	srednji	golobr-ad
Pribidol	4.	5.	–	Mustafa	Salih	1820	njegov brat	srednji	golobr-ad
Pribidol	4.	2.	–	Ibrahim	Ibrahim	1837	njegov sin		
Pribidol	4.	3.	–	Ibrahim	Alija	1841	njegov sin		
Pribidol	4.	4.	–	Ibrahim	Mustafa	1845	njegov sin		
Pribidol	5.	1.	–	Ibrahim	Salih	1822	DOMAĆIN	visok	
Pribidol	5.	2.	–	Salih	Ibrahim	1844	njegov sin		
Pribidol	5.	3.	–	Alija	Hasan	1828	njegov bratić		
Pribidol	6.	1.	Dedić	Mustafa	Osman	1815	DOMAĆIN	srednji	smeđih brkova
Pribidol	6.	2.	Dedić	Mustafa	Hasan	1832	njegov brat		
Pribidol	6.	3.	Dedić	Osman	Šećo	1841	njegov sin		
Pribidol	6.	4.	Dedić	Osman	Salih	1847	njegov sin		
Pribidol	7.	1.	–	Hasan	Mehmed	1820	DOMAĆIN	srednji	žutih brkova
Pribidol	7.	2.	–	–	Veiz	1837	njegov bratić		

¹⁶ Statistički podaci popisa muškog bošnjačkog stanovništva Kaze Srebrenica 1850/51. godine objavljeni su, kao tabelarni prilog, u studiji, A. Suljić, *Srebrenica – antropogeografija općine*, u „Tabeli: 1850A“, pod nazivom: *Popis muških članova bošnjačkih domaćinstava 1850/51. godine - za područje današnje općine Srebrenica* (BOA, NFS_d 05951, Arhiv Republike Turske, Istanbul). Prijevod mr. Kemal Nurkić“, na stranicama od 944 do 1003. Napomena: Podaci popisa 1850. godine, za naselje Pribidoli (Barakovići i Zgunja) prikazani su u navedenoj tabeli na stranicama broj 953, 979. i 980.

Tabela 1. Popis Bošnjaka (muškaraca) 1850/51. godine u naselju Pribidol¹⁶

Naselje (mahala)	Redni broj kuće i članova		Prezime 1850. („–“ nema pojave)	Ime oca	Ime	Godina rođenja	Odnos prema domaćinu (rodbinski i socijalni)	Rast-visina	Opis face
	kuća	članovi							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pribidol	8.	1.	Behramović	Mešan	Mustafa	1816	DOMAĆIN	srednji	žutih brkova
Pribidol	8.	2.	Behramović	Mustafa	Ibrahim	1849	njegov sin		
Pribidol	8.	3.	Behramović	Mešan	Osman	1825	njegov brat	srednji	žutih brkova
Pribidol	9.	1.	–	Salih	Alija	1815	DOMAĆIN	srednji	smeđih brkova
Pribidol	9.	2.	–	Alija	Salih	1844	njegov sin		
Pribidol	9.	3.	–	Alija	Ismail	1847	njegov sin		
Pribidol	10.	1.	–	Džanan	Mustafa	1811	DOMAĆIN	srednji	smeđih brkova
Pribidol	10.	2.	–	Džanan	Ibrahim	1822	njegov brat	srednji	smeđih brkova
Pribidol	10.	3.	–	Mustafa	Husein	1834	njegov sin		
Pribidol	10.	4.	–	Mustafa	Šaban	1848	njegov sin		
Pribidol	10.	5.	–	Ibrahim	Hasan	1845	njegov bratić		
Pribidol	10.	6.	–	Ibrahim	Ismail	1848	njegov bratić		
Pribidol	11.	1.	–	Derviš	Ibrahim	1825	DOMAĆIN	srednji	
Pribidol	11.	2.	–	Derviš	Omer	1828	njegov brat		
Pribidol	11.	3.	–	Derviš	Osman	1837	njegov brat		
Pribidol	11.	4.	–	Derviš	Abdija	1840	njegov brat		
Pribidol	11.	5.	–	Derviš	Ahmed	1842	njegov brat		
Pribidol	11.	6.	–	Derviš	Salih	1847	njegov brat		
Pribidol	12.	1.	–	Ahmed	Omer	1825	DOMAĆIN	srednji	smeđih brkova
Pribidol	13.	1.	–	Ahmed	Halil	1785	DOMAĆIN	srednji	bijele brade
Pribidol	13.	2.	–	Halil	Ahmed	1820	njegov sin		
Pribidol	13.	3.	–	Halil	Hasan	1826	njegov sin		
Pribidol	13.	4.	–	Halil	Mehmed	1825	njegov sin		
Pribidol	13.	5.	–	Ahmed	Bećir	1844	njegov unuk		
Pribidol	13.	6.	–	Ahmed	Salih	1847	njegov unuk		
Pribidol	14.	1.	–	Mehmed	Ismail	1805	DOMAĆIN	visok	smeđih brkova
Pribidol	14.	2.	–	Bekto	Mehmed	1830	njegov bratić		
Pribidol	14.	3.	–	Bekto	Husein	1834	njegov bratić		

Tabela 1. *Popis Bošnjaka (muškaraca) 1850/51. godine u naselju Pribidoli*¹⁶

Naselje (mahala)	Redni broj kuće i članova		Prezime 1850. („–“ nema pojave)	Ime oca	Ime	Godina rođenja	Odnos prema domaćinu (rodbinski i socijalni)	Rast-visina	Opis face
	kuća	članovi							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pribidol	14.	4.	–	Mehmed	Alija	1849	njegovog bratića sin		
Pribidol	15.	1.	–	Islam	Ibrahim	1795	DOMAĆIN	srednji	sijede brade
Pribidol	15.	2.	–	Ibrahim	Mustafa	1828	njegov sin		
Pribidol	15.	3.	–	Ibrahim	Abdija	1836	njegov sin		
Pribidol	15.	4.	–	Ibrahim	Salih	1828	njegov pastorak		
Pribidol	15.	5.	–	Ibrahim	Mehmed	1830	njegov pastorak		
Baraković	1.	1.	–	Hasan	Džanan	1805	DOMAĆIN	srednji	bijele brade
Baraković	1.	2.	–	Džanan	Hasan	1830	njegov sin		
Baraković	1.	3.	–	Džanan	Omer	1833	njegov sin		
Baraković	1.	4.	–	Džanan	Abdija	1838	njegov sin		
Baraković	2.	1.	–	Mustafa	Mumin	1790	DOMAĆIN	srednji	smede brade
Baraković	2.	2.	–	Mumin	Mujčin	1838	njegov sin		
Baraković	2.	3.	–	Mumin	Mehmed	1844	njegov sin		
Baraković	2.	4.	–	Mumin	Murat	1842	njegov sin		
Baraković	2.	5.	–	Mumin	Salih	1845	njegov sin		
Baraković	2.	6.	–	Mumin	Osman	1849	njegov sin		
Baraković	3.	1.	–	Alija	Sulejman	1778	DOMAĆIN	visok	bijele brade
Baraković	3.	2.	–	Sulejman	Alija	1825	njegov sin		
Baraković	3.	3.	–	Alija	Osman	1849	njegov unuk		
Baraković	3.	4.	–	Ibrahim	Alija	1837	njegov hizmečar		
Zgunja	1.	1.	–	Omer	Ibrahim	1790	DOMAĆIN	srednji	sijede brade
Zgunja	1.	2.	–	Ibrahim	Osman	1822	njegov sin		
Zgunja	1.	3.	–	Ibrahim	Džafer	1833	njegov sin		
Zgunja	1.	4.	–	Ibrahim	Ahmed	1838	njegov sin		
Zgunja	1.	5.	–	Ibrahim	Sajid	1842	njegov sin		
Zgunja	1.	6.	–	Bećir	Mehmed	1849	njegov unuk		

Popis stambenih zgrada i njihovih sastavnih dijelova 1880-84. godine

Upoređujući podatke popisa stanovništva 1850/51. godine, odnosno muške članove domaćinstava, te podatke popisa vlasnika kuća, odnosno stambenih objekata u periodu 1880-84. godine (*tabela 2*), moguće je identificirati pojedine osobe koje se spominju u oba popisa, iako je vremenski period između ova dva popisa veći od 30 godina. Za razliku od popisa 1850/51. godine gdje se kao naseljena mjesta pojavljuju samo Barakovići, Pribidoli i Zgunja, popis kuća, koji je od strane Austro-ugarskih vlasti obavljen 30 godina kasnije, evidentirao je i mahale Kadrići, Podševar i Živkovići u kojima su popisani stambeni objekti odnosno njihovi vlasnici, domaćini. Navedeni podaci upućuju da na to da je naselje Pribidoli bilo već formirano pred kraj 19. stoljeća u teritorijalnom obliku koji se, uglavnom, zadržao i tokom 20. stoljeća.

U nastavku (*tabela 2*) je dat popis vlasnika kuća iz 1880-84. godine koji je završen 20. maja 1884. godine, a članovi popisne komisije bili su: Husić Alija-Aljkan, Osmanović Abdulah, hafiz i Muminović Mumčo.

Vlasnici kuća		Stambena zgrada				Dijelovi zgrade	Napomena
Prezime (ime oca) i ime	Mahala	Red. broj kuće	broj kuća	tip kuće			
				bez sprata	sa spratom		
1	2	3	4	5	6	7	8
Džananović (Džanan) Avdija	Barakovići	9	1	–	1	2	–
Džananović (Džanan) Hasan	Barakovići	8	1	–	1	2	–
Karić (Karo) Alija	Barakovići	–	1	–	1	2	–
Muminović (Mumin) Mumčo	Barakovići	6	1	–	1	2	–
Muminović (Mumin) Murat	Barakovići	7	1	1	–	2	–
Muminović (Mumin) Osman	Barakovići	–	1	1	–	2	–
Muminović (Mumin) Salih	Barakovići	10	1	–	1	2	–
Alić (Alija) Salih	Kadrići	24	2	–	2	4	a/1
Halilović (Ahmed) Bećir	Kadrići	5	1	–	1	2	a/1
Ibrahimović (Ibrahim) Abdija	Kadrići	25	1	–	1	2	a/1
Ibrahimović (Salih) Ibrahim	Podševar	4	1	–	1	2	a/1
Mustafić (Mustafa) Hasan	Podševar	2	1	–	1	2	a/1
Osmanović (Osman) Šećo	Podševar	1	1	–	1	3	

¹⁷ Verzeichniss der Wohngebäude und ihrer Wohnbestandtheile, Wohnungs-Verzeichnisse des Bezirkes Srebrenica, Kriegsarchiv Wien, (Ratni arhiv u Beču).

Tabela 2. *Vlasnici stambenih zgrada i njihovih sastavnih dijelova u naselju Pribidoli 1880. godine.*¹⁷

Vlasnici kuća								Stambena zgrada		Dijelovi zgrade	Napomena
Prezime (ime oca) i ime	Mahala	Red. broj kuće	broj kuća	tip kuće		7	8				
				bez sprata	sa spratima						
1	2	3	4	5	6	7	8				
Smajlović (Mehmed) Alija	Podševar	3	1	–	1	2	a/1				
Ahmetović (Ahmed) Omer	Hadžići	19	1	–	1	2	a/3				
Begić (Mehmed) Bahta	Hadžići	14	1	–	1	2	a/3				
Begić Osman	Hadžići	16	1	–	1	5	a/3				
Dervišević (Derviš) Abdija	Hadžići	18	1	–	1	2	a/3				
Dervišević (Derviš) Ahmet	Hadžići	13	1	–	1	3	a/3				
Džananović (Ibrahim) Hasan	Hadžići	–	1	–	1	3	a/3				
Džananović (Mustafa) Husein	Hadžići	23	1	–	1	3	a/3				
Husić (Husein) Omer	Hadžići	17	1	–	1	3	a/3				
Ibišević (Ibiš) Ibrahim	Hadžići	21	2	–	2	5	a/1				
Ibrahimović Omer	Hadžići	20	1	–	1	3	a/3				
Mešanović (Mešan) Mustafa	Hadžići	22	1	–	1	3	a/3				
Osmanović (Osman) Abdulah	Hadžići	15	2	–	2	5	a/3				
Begić Omer	Zgunja	11	1	–	1	2	–				
Ibrahimović (Ibrahim) Džafer	Zgunja	–	1	–	1	2	–				
Ibrahimović (Ibrahim) Zajko	Zgunja	–	1	–	1	2	–				
Osmanović (Osman) Abdulah	Zgunja	–	1	–	1	2	–				
Osmanović (Osman) Alija	Zgunja	12	1	–	1	2	–				
Janković Jovo	Živkovići	4	3	–	3	6	a/1				
Janković Lazo	Živkovići	–	2	–	2	4	a/1				
Marković Todor	Živkovići	5	3	–	3	6	a/1				
Mitrović (Jovo) Avram	Živkovići	3	1	1	–	2	a/1				

Interesantno je da se u popisu vlasnika kuća 1880/84. godine pominje familija Begić sa upisanim vlasnicima kuća u Hadžićima i Zgunji, a da se isti ne mogu identifikovati u popisu 1850/51. godine, iako se pouzdano zna da je ova familija živjela u naselju Pribidoli u tom periodu.

Familije naselja Pribidoli u drugoj polovini 19. stoljeća

Pod pojmom familija podrazumijevamo porodice i pojedince koji imaju zajedničko prezime bez obzira da li među njima ima, ili nema, krvnog srodstva.¹⁸

Na osnovu prethodno prikazanih podataka iz popisa muških članova domaćinstava 1850/51. godine, popisa vlasnika kuća 1880. godine te podataka iz gruntovnih knjiga za Kotar Srebrenica, 1894. godine, analizirat ćemo genealoške veza između pojedinih popisanih osoba koje se mogu sa sigurnošću identificirati kao rodočelnici (osnivači) pojedinih familija naselja Pribidoli.

Ahmetovići

Prvi član ove familije, a ujedno i rodočelnik, popisan je 1850/51. godine u kući broj 12, naselje Pribidoli (*tabela 1*). U navedenoj kući živio je Omer, sin Ahmedov, rođen 1825. godine, koji je bio prosječnog rasta i smeđih brkova. Iz popisnih podataka ne možemo vidjeti porodični i bračni status Omera, sina Ahmedovog. Tokom popisa vlasnika kuća i imanja, 1880/84. godine (*tabela 2*), Omer, sin Ahmedov, upisan je kao vlasnik kuće u mahali Hadžići. Međutim, upisom prvih vlasnika u gruntovne knjige Kotara Srebrenica 1894. godine, imamo Omerove nasljednike, dvije kćeri¹⁹; Emina Ahmetović, zvana Mehida, koja je bila udata za Avdu Derviševića i Naza Ahmetović, udata za Ibrahima Salkića, obje udate u Pribidole.²⁰ Dakle, smrću Omera, sina Ahmedovog, prestala je muška loza familije Ahmetović.

Aljići

Članovi familije Aljić popisani su u kući broj 9. u naselju Pribidoli (*tabela 1*). Pored Alije, sina Salihova, rođenog 1815. godine, popisana su i dva njegova maloljetna sina; Salih, rođen 1844. godine i Ismail, rođen 1847. godine. Alija je bio prosječnog rasta i smeđih brkova. Pored navedene djece, Alija je imao još dva sina, Mustafa-Mujo, rođen oko 1852? i Jusuf, rođen oko 1854. godine, te dvije kćeri; Fata koja je bila udata za Mustafu Ibiševića u Pribidole i Merka, udata za Smaju Begića u Pribidole. Popisom kuća i imanja 1880-84. godine (*tabela 2*), kao vlasnik kuće vodi se Salih (Alija) Aljić koji je bio oženjen

¹⁸ Alija Suljić, Edina Suljić, Bošnjačke familije općine Srebrenica: antropogeografska istraživanja, (I dio), *Baština Sjeveroistočne Bosne*, broj 11, JU Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona Tuzla 2019, 52-53. (dalje: A. Suljić, E. Suljić, *Bošnjačke familije općine Srebrenica*).

¹⁹ Nemamo pouzdane informacije koliko je preživjelo djece Naze Ahmetović i Ibrahima Salkića. Jedina pouzdana informacija da je imala kćer, Pembu, koja je bila udata za Begana Alića iz Radovčića. Moguće da je Naza imala i kćeri, Aišu, udatu za Ibrahima Alića iz Radovčića, kao i Hamšiju koja je bila udata za Ibru Handžiju iz naselja Peći. Njena mlađa sestra, Emina imala je dva sina, Dervišević Huso i Dedo (žrtva terora, 1943). *Bošnjačke familije i članovi njihovih porodica s područja Osata u periodu 1850-1950. godine*. [Vlastita istraživanja Alije Suljića].

²⁰ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga br. 1, uložak br. 36.

Husić Zlatkom iz Pribidola s kojom je imao troje žive djece; Sulejman (supruga Pašija Mustafić), Alija (supruga Abida Smajić) i Ajka (suprug Abdulah Civić-Rešić), rođeni između 1860. i 1870. godine.²¹ Mlađi Alijin sin, Ismail, bio je oženjen sa Zejnom, nepoznatog porijekla, s kojom je imao dvoje žive djece; kćer, Aiša koja je bila udata za Huseina-Huso Halilovića (Čehajić) iz Klotijevca i sina, Huseina, koji se više puta ženio.²²

Begići

Upoređivanjem dostupnih historijskih izvora, odnosno statističkih i katastarskih podataka, nismo bili u mogućnosti utvrditi koja porodica iz popisa domaćinstava 1850/51. godine odgovara porodicama familije Begić koje su evidentirane tokom popisa vlasnika kuća 1880-84. godine, odnosno prvih upisa u gruntovne knjige 1894. godine. Popisom vlasnika kuća evidentirane su tri porodice familije Begić; Begić Osman i Begić Bahta u mahali Hadžići te Begić Omer u mahali Zgunja.

Uvidom u gruntovne knjige Kotara Srebrenica za katastarsku općinu Pribidoli turski, iz 1894. godine, u mahali Hadžići javljaju se tri porodice familije Begić čiji su rodočelnici Begić Bego, Begić Ibrahim i Begić Osman. Kako ih nismo mogli identificirati, bez svake sumnje, među osobama popisanim 1850/51. godine, teško je utvrditi stepen srodstva između navedenih porodica familije Begić. Međutim, ako pođemo od pretpostavke da je paternski uzimano prezime, može se zaključiti da sve tri navedene porodice familije Begić potiču od zajedničkog pretka, inače najstarijeg sina Hadži-Topala, koji se zvao Bego.²³

Uvidom u prve upise vlasnika u gruntovne knjige 1894. godine²⁴ evidentno je da je Begić (Bego) Smajl oženjen iz mahale Kadrići, Merka Aljić. Pomenuti Smajl imao je sinove Saliha, Begu, Hasana i Aliju, te kćeri Havu, udatu za Mustafu Džananovića u Barakoviće, zatim kćer Hanifu udatu u familiju Alić (Jusufović) u naselje Karačići kao i Fatimu, također udata u Karačiće, u familiju Mehanović.

Druga loza (porodica) Begić²⁵ su potomci Ibrahima Begića i Mandžić Bahte iz Gladovića. Ibrahim je imao sinove Omera i Mehmeda te kćeri Fatimu udatu za Aliju Mustafić-Tabakušića iz Tokoljaka i kćer Mejru udatu za Ibrahima Aljića iz Daljegošte. Potomci ove porodice familije Begić odselili su se u Bijeljinu poslije Drugog svjetskog rata.

²¹ *Bošnjačke familije i članovi njihovih porodica s područja Osata u periodu 1850-1950. godine.* [Vlastita istraživanja Alije Suljića].

²² *Isto.* Napomena: prema dostupnim informacijama Husein Aljić triput se ženio; Zada Mujić iz Ljeskovika, Hamida Ibišević iz Pribidola i Derviša Mehanović, nepoznatog porijekla.

²³ Prema predajama pomenuti Hadži-Topal je imao četiri sina: Bego, Derviš, Husein i Osman. Prema ovoj predaji prezimena Begić, Dervišević, Husić i Osmanović su paternski nastala od imena sinova Hadži-Topala.

²⁴ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga br. 1, uložak br. 41.

²⁵ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga br. 1, uložak br. 14.

Treća loza (porodica) familije Begić²⁶ koja je živjela u selu Hadžići su potomci Osmana Begića, odnosno njegovi sinovi: Mehmed, Salih-Salko i Husein. Potomci Osmana Begića nastavljaju lozu preko Saliha koji je sa Mašić Kokom iz Jagodnje imao sina Dervu te kćeri Fatimu udatu u familiju Muminović iz Daljgošte i kćer Eminu koja se udala u familiju Bektić u Sulice. Potomstvo od Mehmeda Begića se nastavilo preko sina Omera koji su odselili, također, u Bijeljino.

U mahali Zgunja popisom vlasnika kuća 1880-84. godine evidentiran je Begić Omer. Također u gruntovnim knjigama iz 1894. godine pominje se Begić Šaban i Hatidža, potomci ovog Omera.²⁷ U vrijeme upisa imovine u grunt 1894. godine pomenuti Šaban je bio malodoban a kći Hatidža bila je udata za Mahmuta Hasanovića iz Radovčića.

Derviševići

Članovi familije Dervišević popisani su u kući broj 11. u naselju Pribidoli, danas mahala Hadžići (*tabela 1*). U kući je živjelo šestoro braće, sinovi umrlog Derviša, po kome su uzeli prezime, patronimik. Muški članovi domaćinstva u kući broj 11, sinovi umrlog Derviša su: Ibrahim, rođen 1825. godine; Omer, rođen 1828. godine; Osman, rođen 1837. godine; Abdija, rođen 1840. godine; Ahmed, rođen 1842. godine i Salih, rođen 1847. godine. Popisom domaćina i vlasnika kuća 1884. godine (*tabela 2*), u mahali Hadžići, evidentirani su kao vlasnici kuća dvojica sinova umrlog Derviša; Abdija i Ahmed Dervišević. Takođe, dvojica navedenih sinova umrlog Derviša, Abdija i Ahmed, upisani su i u gruntovne knjige²⁸ Kotara Srebrenica 1894. godine. Pored Abdije i Ahmeda, u gruntu se pominje izvjesna Zada Dervišević, vjerovatno kći umrlog Derviša, koja je bila udata za Malagu Salihovića iz Blažijevića, mahala Mošići. Ahmed je bio oženjen Crnom Ibišević, a njegov brat, Abdija, bio je oženjen Eminom-Mehida Ahmetović iz Hadžića.

Džananovići

Raspoloživi historijski izvori ukazuju na postojanje dvije zasebne loze odnosno porodice prezimena Džananović, za koje mislimo da nisu u bližem srodstvu. Zajedničko porodično ime odnosno prezime ove dvije porodice koje su živjele u mahalama Barakovići i Hadžići, potiče od patronimika, Džanan, odnosno njihovih predaka koji su imala isto ime, ali nije posrijedi jedna te ista osoba.

U mahali Barakovići, tada samostalnom naselju, popisani su muški članovi porodice Džanana, sina Hasanovog, rođenog 1805. godine (*tabela 1*).

²⁶ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga br. 1, ulošci br. 1, 16. i 42.

²⁷ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga br. 1, uložak br. 1.

²⁸ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga br. 1, ulošci 13. i 18.

Džananovi sinovi su: Hasan, rođen 1830. godine; Omer, rođen 1833. godine i Abdija, rođen 1838. godine. Popisom domaćina i vlasnika kuća 1884. godine (*tabela 2*), evidentirani su kao vlasnici Džananović Hasan i Abdija, sinovi Džanana. Savremeni potomci familije Džananović iz mahale Barakovići potomci su Mustafe-Mujko, sina Hasanova, a unuka Džananova. Mustafa-Mujko imao je šestero žive djece koju je izrodio s Begić Havom iz mahale Hadžići. Djeca su: Mejra, Havuša, Husein, Salih, Mejra i Ševko. U gruntu se pominje Redžo, sin Abdije Džananovića, ali nemamo pouzdane informacije o njegovim potomcima.

U mahali Hadžići popisani su muški članovi porodice Džanana, odnosno njegovih sinova i unuka (*tabela 1*). Džananovi sinovi su: Mustafa, rođen 1811. godine i Ibrahim, rođen 1822. godine, oba prosječnog rasta i smeđih brkova. Pored dvojice braće popisani su i njihovi sinovi. Mustafini sinovi su: Husein, rođen 1834. godine i Šaban, rođen 1848. godine. Ibrahimovi sinovi su: Hasan, rođen 1845. godine i Ismail, rođen 1848. godine (*tabela 1*). Popisom domaćina i vlasnika kuća 1884. godine (*tabela 2*), evidentirani su kao vlasnici Džananović (Mustafa) Husein i Džananović (Ibrahim) Hasan, dvojica amidžića. Prema podacima iz grunta, Mustafa je imao još četvero ženske djece koja nisu popisana 1850/51. godine. Mustafine kćeri, za koje nemamo pouzdanih informacija o životu i bračnom stanju, su: Hadžera, Aiša, Fatima i Hatidža. Mustafin brat, Ibrahim, pored dva sina, imao je kćer Rukiju koja je bila udata za Osmana Beganovića iz Peći. Sin Mustafe Džananovića, Husein bio je oženjen s Curom Gutić iz Peći i sa njom je imao petero žive djece: Mustafa, Ajka, Fata (suprug Omer Begić iz Pribidola), Zada (suprug Salih Tabaković iz Osmača) i Hatka (suprug Sećo Osmanović). Ibrahimov sin, Ismail (r. 1848) bio je oženjen s Kevom Delalić-Ahmetović i sa njom je imao dvoje žive djece; sina Ramu (supruga Pemba Omerović) i kći Rahima (suprug Salko Vranjkovina). Ramina kći, Zahida, bila je udata u naselje Dimniće za Atifa Ibrahimovića. Dakle, do dvadesetih godina 20. stoljeća izumrli su muški potomci familije Džananović iz mahale Hadžići.

Halilovići

Članovi ove familije popisani su 1850/51. godine u mahali Kadrići, u kući broj 13. (*tabela 1*). Prezime su uzeli, patronimik, po pretku Halilu, rođenom 1785. godine (*tabela 1*). Bio je prosječnog rasta i sijede brade. Pored već pomenutog Halila, ostali muški članovi njegov domaćinstva bili su njegovi sinovi Ahmed, rođen 1820. godine, Hasan, rođen 1826. godine i Mehmed, rođen 1825. godine, te njegovi unuci: Bećir, rođen 1844. i Salih, rođen 1847. godine, oba sinovi Ahmedovi (*tabela 1*). Najstariji Halilov sin, Ahmed, bio je muhtar (starješina) naselja Pribidoli. Nije nam poznata sudbina ove porodice tokom druge polovine 19. stoljeća, osim što se 1884. godine pominje Bećir, sin Ahmeda a unuk Halila, kao vlasnik kuće (*tabela 2*).

Husići

Članovi ove familije živjeli su u zaseoku Hadžići, a popisani su 1850/51. godine u kući broj 3. (*tabela 1*). Prezime, patronimik, su uzeli prema imenu rodočelnika Huseina, sina Osmanovog, rođenog 1807. godine. Bio je visokog rasta i žutih brkova. Muški članovi njegovog domaćinstva bila su dva njegova sina; Omer, rođen 1845. godine i Alija, rođen 1849. godine. Husein je imao i dvije kćeri, Hanifu i Zlatiju koja je bila udata za Saliha Aljića u mahalalu Kadriće.²⁹ Stariji Huseinov sin, Omer, imao je dvoje djece, Mustafu³⁰ i Fatimu, a Mustafa je imao kćer, Mejru, koja je bila udata za Hasana Bumbulovića iz Peći. Mlađi Huseinov sin Alija³¹, zvani Aljkan, od kojeg vode porijeklo današnji Husići preko sina Hasana, imao je dvoje žive djece. Pored pomenutog Hasana imao je i kćer, Halimu-Hamšu. Hasan je bio oženjen Aljić Hatom i imao je troje žive djece; Abdurahman (supruga Saliha Mustafić), Salkan (supruga Hasiba-Hanka Jugović) i Hamed (supruga Hava Ibrahimović).

Ibiševići

Preci familije Ibišević doselili su se iz Beserovine, Bajina Bašta, poslije 1850. godine na područje naselja Pribidoli, mahalala Hadžići. Rodočelnik ove familije, Ibiš, imao je tri sina: Ibrahim, Mustafa i Bećir, te jednu kćer, Mevka, koja je bila udata za Mustafu Mešanovića iz Pribidola, mahalala Hadžići.³² Ibrahim je imao sina Saliha. Mustafa je imao sinove, Emina i Ramu, a Bećir je imao petero žive djece; sina Hasana i kćeri: Saliha, Tima, Hanifa i Fatija. Dio članova ove familije odselio se u naselje Peći a dio u okolinu Bijeljine.

Ibrahimovići

U naselju Pribidoli, mahalama Hadžići, Kadrići, Podševar i Zgunja, živjelo je više porodica koje su imale zajedničko prezime, Ibrahimović, što ne znači da su u međusobnom srodstvu. Prezime je patronimskog porijekla, po pretku Ibrahimu, ime koje je često bilo među muškom populacijom bošnjačkog stanovništva tokom 19. stoljeća.

U mahali Hadžići živjela je familija Ibrahimović, rodočelnik Omer, za kojeg nemamo pouzdanih informacija o daljnjem porijeklu. Popisan je kao vlasnik kuće 1884. godine (*tabela 2*). Imao je dvoje žive djece; sina, Hasana i kćer, Hatidžu – udata za Mustafu Aljića iz mahale Kadrići.³³ Hasan je imao sinove, Aliju i Omera, te kćeri: Fatu, Havu i Beharu. Ova loza se nastavila preko potomaka Omera.

²⁹ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga br. 1, uložak 17.

³⁰ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga br. 2, uložak 79.

³¹ Pominje se i kao vlasnik kuće 1884. godine.

³² *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga br. 3, uložak (nečitko?).

³³ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga br. 1, uložak 20.

U mahali Zgunja živjeli su članovi familije Ibrahimović koji su jedina popisana porodica 1850/51. godine (*tabela 1*). U kući broj 1. popisani su muški članovi porodičnog domaćinstva, Ibrahim-bega, sina umrlog Omera, koji je rođen 1790. godine. Ibrahim je bio prosječne visine i sijede brade. Ibrahim-beg (1850/51. godine) je imao četiri sina³⁴: Osman, rođen 1822. godine; Džafer, rođen 1833. godine, Ahmed, rođen 1838. godine i Sajid, rođen 1842. godine. Ibrahim-beg imao je i jednog unuka, Mehmeda, rođenog 1849. godine, od umrlog sina Bećira (*tabela 1*). Popisom vlasnika stambenih objekata 1884. godine (*tabela 2*) evidentirani su Džafer i Zajko, sinovi umrlog Ibrahim-bega. Nije nam poznato da li je Zajko rođen poslije 1851. godine ili je to nadimak od nekog njegovog, gore pomenutog, sina. Također, Ibrahim-beg je imao i dvije kćeri³⁵; Dževahiru i Elmasu. Dževahira se udala za Ibrahima Osmanovića iz mahale Hadžići, koji se doselio na ženovinu, a Elmasa za Hadžu Suljića iz Srebrenice.

U mahali Kadrići, pored ostalih familija, živjela je i familija Ibrahimović za koju pretpostavljamo da njen rodočelnik Ibrahim, sin Islama, rođen 1795. godine koji je popisao u kući broj 15. (*tabela 1*). Popisom vlasnika kuća 1884. godine evidentiran je Abdija, sin Ibrahima, koji je bio oženjen Salihom Salkić, s kojom je imao sina Hasana.³⁶ Hasan nije imao muških potomaka, tako da je ova loza Ibrahimovića, po muškoj liniji prestala postojati. Imao je dvije kćeri, koje je izrodio s Merkom Mešanović; Fatima – udata za Hasana Muminovića u mahalu Barakovići, te Hadžira – udata Muju Muhića iz naselja Radovići.

U mahali Podševar, također, imamo porodice koje se prezivaju Ibrahimović, a popisani su 1850/51. godine u kući broj 5. (*tabela 1*). Pored domaćina Saliha, sina Ibrahimovog, rođenog 1822. godine; visokog rasta, popisani su i njegov si, Ibrahim, rođen 1844. godine, te njegov bratić Hasan, sin umrlog Alije, rođen 1828. godine (*tabela 1*). Ibrahimović Ibrahim, sin umrlog Saliha pominje se kao vlasnik kuće 1884. godine (*tabela 2*). Nemamo pouzdanih informacija šta se desilo s potomcima ove loze Ibrahimovića, iz mahale Podševar, početkom 20. stoljeća.

Mešanovići

Članovi porodice Behramović, kasnije Mešanović, živjeli su u mahali Hadžići, u kući broj 8. (*tabela 1*). Tokom popisa muških članova domaćinstava 1850/51. godine u navedenoj kući popisane su tri osobe muškog spola, dva brata i sin od starijeg brata. Braća, sinovi Mešanovi, su: Mustafa, rođen 1816. godine i Osman, rođen 1825. godine. Obojica prosječne visine i žutih brkova (*tabela 1*). Ibrahim, Mustafin sin, rođen je 1849. godine i od njega potiču kasniji potomci

³⁴ U defterima (katastru) Kaze Srebrenica za 1865/75. godinu pominju se i sinovi: Ibrahim, Elmas i Habib. Vjerovatno su to djeca koju je Ibrahim-beg dobio, poslije 1851. godine, s drugom ženom, Hanifom, kćerkom Rustemovom. *Defter Srebrenica* (fotokopije), Direkcija katastarskog arhiva, Istanbul, OZ - 11 D/F, 5938, defter katastarskih zabilješki, 93 lista (nastao 1875).

³⁵ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga br. 1, uložak 44.

³⁶ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga br. 1, uložak 25.

ove familije. Prema dostupnim podacima³⁷ Ibrahim, supruga Merka, je imao troje žive djece; sina, Avdu (1880-1920?) te kćeri Šehru (suprug Mujo Delalić iz Kalimanića) i Zeku. Avdo je bio oženjen iz Kalimanića, od familije Delalić. Imao je dvije kćeri; Fatimu i Mejru koja je bila udata za Husu Muhića iz Radovčića. Poslije smrti Ibrahimovog sina, Avde, oko 1920. godine, ugasila se muška linija familije Mešanović.

Muminovići

Članovi familije Muminović živjeli su u mahali Baraković, tada samostalnom naselju, a popisani su u kući broj 2. (*tabela 1*). Pored Mumina, sina Mustafinog, rođenog 1790. godine, koji je bio prosječnog rasta i smeđe brade, popisano je i 5 njegovih sinova. Muminovi sinovi su: Mujčin-Mumčo, rođen 1838. godine, Murat, rođen 1842. godine, Mehmed, rođen 1844. godine, Salih, rođen 1845. godine i Osman, rođen 1849. godine (*tabela 1*). Svi Muminovi sinovi, osim Mehmeda, popisani su 1884. godine kao vlasnici kuća (*tabela 2*).

Mujčin je imao četvero žive djece; jednog sina, Mumina, te tri kćeri – Džehva, Cura i Fatima-Tima. Mehmed je imao sina Ibrahima; Salih je imao sinove: Ćamila, Huseina i Ibrahima, te kćeri: Fatimu, Ajku, Mejru, Havu i Pembu. Najmlađi Muminov sin, Osman, imao je dvoje žive djece, sinove; Ramu i Hasana.

Mustafići

Familije Mustafića i Osmanovića, u narodu poznate kao Dedići, imaju zajedničkog pretka Mustafu. Popisani su mahali Podševar 1850/51. godine u kući broj 6. (*tabela 1*). Tada su popisane 4 osobe muškog spola, dva brata i dva sina od najstarijeg brata. Domaćin je bio Osman, sin Mustafe, rođen 1815. godine, prosječnog rasta i smeđih brkova, zatim njegov brat, Hasan, rođen 1832. godine, te Šećo, rođen 1841. godine i Salih, rođen 1847. godine, oba sinovi Osmana, glavarara domaćinstva (*tabela 1*). Potomci Hasanovi uzeli su prezime Mustafić, patronimik od Mustafe, a potomci Osmanovi, patronimik, Osmanović. Također, popisom vlasnika kuća 1884. godine (*tabela 2*) popisani su kao vlasnici Hasan, sin Mustafin i njegov bratić, Šećo, sin umrlog Osmana.

Hasan³⁸, sin Mustafin (1832-1908) bio je oženjen s Fatimom Džananović, iz mahale Barakovići, s kojom je imao petero žive djece, tri sina i dvije kćeri. Sinovi su (rođeni između 1855. i 1865): Mujo (supruga Hava-Keva Osmanović), Alija i Osman. Kćeri su: Pašija, suprug Avdo Džanić iz Dobraka i Hasiba, udata u Dobrak za Jusu Ibiševića. Hasanov sin, Mujo, s suprugom Fatimom imao je šestero žive djece, pet sinova i jednu kćer.³⁹ Sinovi su: Šerif

³⁷ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga 1, uložak 22.

³⁸ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga 1, uložak 2.

³⁹ Moguće je da je i Nura, udata za Nazifa Burića iz Osmača, bila Mujina kći.

(supruga Hatidža Abdurahmanović iz Radovčića) Hasan, Husein (supruga Ajka Burić iz Osmača), Ahmet (supruga Rahima Alić iz Jagodnje) i Daut. Kći, Safija, bila je udata za Jusufu Aljića iz Pribidola.

Pretke familije Mustafić koja je živjela u mahali Kadrići nismo uspjeli identificirati među muškim osobama popisanim 1850/51. godine. Prve podatke za ovu familiju imam tek upisom u gruntovne knjige Kotara Srebrenica 1896. godine.⁴⁰ Prema ne pouzdanim predajama preci ove familije, navodno, su živjeli u Pribidolima sredinom 19. stoljeća. Predak ove familije, Mustafa, imao je sina Mehmeda i kćer, Mušku, koja je bila udata za Mustafu Mešanovića iz Pribidola. Mehmed, sin Mustafin, bio je oženjen Ajkunom Harbaš te sa njom imao sedmero žive djece; dva sina i pet kćeri. Od sinova Mehmedovih samo je Mujo, oženjen Kadom Omerović iz Rađenovića, imao potomke, a mlađi sin, Ahmo, nije. Kćeri su: Hava, Mulka, Hana, Nazifa i Naza. Bile su udate u familije: Salkić (Pribidoli), Kovačević (Peći), Kavazović (Tokoljak), Begić (Pribidoli) i Tabaković (Osmače).

Osmanovići

U naselju Pribidoli postojale su tri različite loze Osmanovića koje su živjele u mahalama Hadžići, Podševar i Zgunja.

U mahali Hadžići, u kući broj 2, popisani su članovi porodičnog domaćinstva, hafiza Abdulaha, sina umrlog Osmana, koji je rođen 1818. godine (*tabela 1*). Bio je visokog rasta i žutih brkova. Hafiz Abdulah imao je tri sina; Ibrahima, rođenog 1846. godine, Mehmeda-Medo, rođenog 1848. godine i Saliha, rođenog 1849. godine. Poslije popisa hafiz Abdulah je imao još sinova: Mustafa (supruga Merka Avdić iz Ljeskovika); Medo (supruga Kada Beganović iz Rađenovića); Šaban (supruga Mjera Harbaš iz V. Daljogošte) i Jusuf (supruga Zlatija Aljić i V. Daljogošte). Svi Abdulahovi sinovi imali su potomke, a najbrojnije porodice imali su sinovi, Ibrahim (djeca: Mehmed, Hanija, Emina i Naza), te Medo (djeca: Fatija, Ibrahim, Hatidža-Zina, Hakija, Omer i Mehmed).

U mahali Podševar, kuća broj 6., popisani su, kao što je ranije napomenuto, članovi porodičnog domaćinstva familije Dedić. Jedan dio potomaka ove familije uzeo je prezime Mustafić a drugi dio, sinovi Osmanovi, uzeli su prezime Osmanović – pa su poznati kao Osmanovići zvani Dedići. Osmanovi sinovi su: Šećo, rođen 1841. godine i Salih, rođen 1847. godine (*tabela 1*). Kći, Zada, rođena oko 1840. godine, bila je udata za Osmana Tabakovića iz Osmača. Poslije 1850. godine rođena su još dva sina, Osmanova; Sinan i Smail. Sinan nije imao živih nasljednika, pa su ga naslijedili bratići, Bego i Rašid, sinovi Smailovi. Također, Smail je, sa suprugom Zilkom Šahinović, imao sina, Emina i kćer, Fatimu. Osmanov sin, Salih, zvani Agan, bio je oženjen Mejrom Mandžić iz Gladovića s kojom je imao sedmero žive djece; dva sina (Alaga i Salkan) i pet kćeri (Ajkuna, Hanka, Hava, Kada i Bida).

⁴⁰ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga 1, uložak 26.

U mahali Zgunji živjela je treća loza Osmanovića za koju nemamo pouzdane informacije u kojem je srodstvu s ostalim familijama naselja Pribidoli. Rodočelnik je izvjesni Osman⁴¹, koji je imao šestero djece: Alija, Mustafa, Ismail, Rašid, Aiša i Fatima. Pored sinova, imao je i unučad: Jusuf, Omer i Aiša, djeca Alijina, te Havu, kći Mustafina.

Salkići

Familija Salkić se ne pominje popisom iz 1850/51. godine, a nema je ni u popisu vlasnika imanja iz 1880. godine, tako da ovu familiju možemo pratiti tek uvidom u gruntovne knjige iz 1894. Familija Salkić živjela je u mahali Podševar. U pomenutim knjigama kao najstariji član ove familije pominje se Sulejman (Suljo) Salkić koji je s Husić Hamšom iz Hadžića imao potomke: Ibrahim-Ibro, Hasan, Salih, Kada, Fatima, Hatidža i Hadžira. Kasnijim upisima ne pominju se potomci Hasana i Saliha nego samo potomci najstarijeg Suljinog sina, Ibre Salkića, i supruge, Naze Ahmetović; sin Suljo i kćeri, Pemba udata za Begu Alića u Radovčiče i Hamša udata za Ibru Handžiju u Peći⁴².

Smajići

Familiju Smajić moguće je pratiti tek sa evidencijama u gruntovnim knjigama iz 1894. godine. Ova familija živjela je u mahali Podševar. Kao najstariji član ove familije pominje se Smajl Smajić koji je imao sina Aliju. Kasnijim upisima evidentirani su potomci Smajić Alije i to: Salih, Ibrahim, Mustafa, Nura i Aiša.⁴³ Najstariji sin, Salih, bio je oženjen Hamzić Mejrom i nije poznato da su imali potomke. Loza Smajića se nastavlja preko sinova Ibrahima i Mustafe. Potomci Ibrahima Smajića i Havuše Džananović su sinovi: Kemal i Šahin. Potomci trećeg Alijinog sina, Mustafe i Kade Tanković, su: Mujo, Munira, Kadira, Mejra, Zejna i Haša. Najstarija kći, Munira, udale se u Hadžiće za Osmanović (Salko) Ramo, a kći, Kadira, bila udata u Radovčiče za Šabanović, dok je kći, Mejra, bila udata u Sulice, u familiju Alić, te kći, Zjena, u Radovčiče u familiju Pudilović, kao i kćer, Haša, u mahalalu Kadrići, u familiju Aljić.

Jankovići

Familija Janković živjela je u mahali Živkovići. Prezime je patronimik, prema rodočelniku Janku. U popisu vlasnika kuća 1884. godine (*tabela 2*) upisani su kao vlasnici kuća Janković Lazo i Janković Jovo. U gruntu 1894. godine

⁴¹ *Defter Srebrenica* (fotokopije), Direkcija katastarskog arhiva, Istanbul, OZ - 11 D/F, 5938, defter katastarskih zabilješki, 93 lista (nastao 1875).

⁴² *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga 2, uložak br. nečitko

⁴³ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga 2, uložak br. nečitko

pominju se Lazo i Srećko, sinovi Janka.⁴⁴ Jovo je, također, imao potomke i to sinove: Mitra, Jevrema, Iliju i Mihajla.

Markovići

Rodočelnik familije Marković iz Živkovića je izvjesni Marko koji je imao sina Todora i unuka Radeta, sina Todorova.⁴⁵ Pored navedenih, pominje se i Diko, sin Vuje, koji je imao sinove: Živana, Petra, Miloša i Stevu.

Mitrovići

Popisom vlasnika kuća 1884. godine (*tabela 2*) pominje se Mitrović Avram, sin Jovin. Uvidom u gruntovne knjige⁴⁶ iz 1894. godine evidentirani su vlasnici imanja Borisav i Radisav, sinovi Sime Mitorvića, te Obrad Mitrović, sin Jove. Pomenuti Simo i Jovo mogli bi biti sinovi Avrama.

Zaključak

Naselje Pribidoli smješteno na krajnjem jugo-istoku općine Srebrenica, prvi put se kao toponim pominje popisom 1850/51. godine. Nije sa sigurnošću moguće utvrditi da li su pomenuto naselje uspostavili prognanici iz kneževine Srbije, ali je sigurno da su većinu stanovnika ovog naselja u drugoj polovini 19. stoljeća činile porodice izgnane iz kneževine Srbije i to sa šireg područja Uzičke nahije. Naravno, ovo ne isključuje činjenicu da je području Pribidola bilo žitelja i prije naseljavanja prognanika iz kneževine Srbije, ali nije postojao zabilježen toponim naselja sa nazivom Pribidoli.

Iz popisa provedenog 1850/51. evidentno je da je u vrijeme popisa selo Pribidoli bilo dobro organizirano naselje koje je među žiteljima imalo hafiza, muhtara i mulu. Bilo je naseljeno s 15 kuća i ukupno 62 muškarca. Dodajući i ženske članove može se reći da je polovinom 19. stoljeća u naselju Pribidoli živjelo oko 120 stanovnika. U današnjim mahalama, a tada samostalnim naseljima 1850. godine popisane su kuće s muškim članovima domaćinstava; u mahali Barakovići 3 kuće s ukupno 14 osoba muškog spola, te mahala Zgunja, jedna kuća s ukupno 6 osoba muškog spola, potomci Ibrahim-bega.

Radi sagledavanja šire slike ovog dijela općine Srebrenica, neophodno je istražiti procese formiranja familija i ostalih naselja koja graniče ili nisu prostorno puno udaljena od naselja Pribidoli, prije svega Dobraka, Peći, Radovića, Skelana i Zabokvice. Bilo bi zanimljivo, ako bi to raspoloživi podaci

⁴⁴ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga 1, uložak 36.

⁴⁵ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga 1, uložak 51.

⁴⁶ *Grunt Srebrenice*, k/o Pribidoli turski, knjiga 1, uložak br.... nečitko.

omogućavali, da se istraži rodbinsko-tazbinska veza naselja Pribidoli s okolnim naseljima, ali i ostalim naseljima općina Srebrenica i Bratunac.

U ovom radu djelimično su korišteni i podaci osmanskog katastra (defteri) za područje Kaze Srebrenica koji je nastao do 1875. godine. Navedeni defteri (katastar), pored podataka o nekretninama (imanja, kuće, privredni objekti), sadrže i podatke o vlasnicima imanja, njihovim srođnicima sa kojim dijele imovinu, te osobama sa kojim njihovo zemljište graniči. Na žalost navedeni katastar nije u cijelosti preveden, pa smo bili prinuđeni koristiti samo dio podataka i informacija kojima isti raspolaže. Podaci osmanskog katastra (1865-1875), iako nastali poslije nekoliko decenija od popisa muškinja Kaze Srebrenica, 1850/51. godine, posebno su važni jer sadrže i imena osoba ženskog spola, pa su važan izvor za genealoška istraživanja.

Iz popisa vlasnika kuća, obavljenog 1880-1884. godine, može se uočiti da je naselje Pribidoli razbijenog tipa sa sljedećim dijelovima (mahalama): Barakovići, Hadžići, Kadrići, Podševar, Zgunja i Živkovići. Navedenim popismo evidentirano je 35 kuća od koji su 32 bile na sprat.

Na temelju popisa muških osoba kaze Srebrenica iz 1850/51. godine, kao i popisa vlasnika stambenih objekata iz 1880. godine, te uvidom u gruntovne knjige iz 1894. godine, može se zaključiti na osnovu prezimena koja su, uglavnom, nastajala patronimski, da stanovništvo naselja Pribidoli čine dominantno potomci doseljenika. Većina ovih doseljenika doselila se u Pribidole tokom prvih decenija 19. stoljeća. Imajući u vidu stradanje bošnjačkog stanovništva naselja Pribidoli krajem 20. stoljeća, tema ovog istraživanja dodatno dobija na značaju.

Najveći problem kod istraživanja procesa nastanka i formiranja familija područja općine Srebrenica tokom 19. stoljeća predstavljaju primarni historijski izvori, koji su na stranim jezicima ili se nalaze u inostranim arhivima. Zbog toga je neophodno uključiti dio akademske i društveno-političke zajednice kako bi se ovaj problem riješio. Na taj način bilo bi omogućeno sistematičnije istraživanje procesa formiranja familija područja općine Srebrenica, pa i šire.

Summary

The settlement of Pribidoli, located in the far southeast of the municipality of Srebrenica, is first mentioned as a toponym in the 1850/51 census. It is not possible to definitively ascertain whether the mentioned settlement was established by refugees from the Principality of Serbia, but it is certain that the majority of the inhabitants of this settlement in the second half of the 19th century were families expelled from the Principality of Serbia, originating from the wider area of Užička nahija. Of course, this does not exclude the fact that there were inhabitants in the Pribidoli area before the settlement of refugees from the Principality of Serbia, but there was no recorded toponym of a settlement named Pribidoli.

From the census conducted in 1850/51, it is evident that at the time of the census, the village of Pribidoli was a well-organized settlement which had among its inhabitants a hafiz, a muhtar, and a mullah. It was inhabited by 15 households with a total of 62 males. Adding female members, it can be said that in the mid-19th century, approximately 120 inhabitants lived in the settlement of Pribidoli. In the present neighborhoods, which were autonomous settlements in 1850, houses with male household members were recorded: in the neighborhood of Barakovići, 3 houses with a total of 14 male individuals, and in the neighborhood of Zgunja, one house with a total of 6 male individuals, descendants of Ibrahim-beg.

In order to gain a broader understanding of this part of the municipality of Srebrenica, it is necessary to explore the processes of forming families and other settlements that border or are not spatially far from the settlement of Pribidoli, especially Dobraka, Peći, Radovčići, Skelani, and Žabokvice. It would be interesting, if available data permits, to investigate the familial connections of the settlement of Pribidoli with neighboring settlements, as well as other settlements in the municipalities of Srebrenica and Bratunac.

In this work, data from the Ottoman cadaster (defteri) for the area of the Srebrenica Kaza, which was created by 1875, were partially used. These cadasters, in addition to data on real estate (estates, houses, economic facilities), also contain information about the owners of the estates, their relatives with whom they share property, and the people whose land borders theirs. Unfortunately, the mentioned cadaster has not been fully translated, so we were forced to use only a portion of the data and information it provides. The data from the Ottoman cadaster (1865-1875), although created several decades after the census of males of the Srebrenica Kaza in 1850/51, are particularly important because they include the names of female individuals, making them an important source for genealogical research.

From the census of house owners conducted from 1880 to 1884, it can be observed that the settlement of Pribidoli was of a dispersed type, consisting of the following parts (mahalas): Barakovići, Hadžići, Kadrići, Podševar, Zgunja, and Živkovići. The census recorded 35 houses, 32 of which were two-story.

Based on the census of male individuals of the Srebrenica Kaza from 1850/51, as well as the census of homeowners from 1880, and an examination of land registers from 1894, it can be concluded, based on surnames that were predominantly patronymic in origin, that the population of the settlement of Pribidoli primarily consists of descendants of immigrants. Most of these immigrants settled in Pribidoli during the first decades of the 19th century. Taking into account the suffering of the Bosniak population of the settlement of Pribidoli at the end of the 20th century, the topic of this research gains further significance.

The main problem in researching the processes of the formation and establishment of families in the area of the municipality of Srebrenica during the 19th century is the scarcity of primary historical sources, which are often in

foreign languages or located in foreign archives. Therefore, it is necessary to involve a part of the academic and socio-political community in order to address this issue. This would enable a more systematic investigation of the processes of family formation in the area of the municipality of Srebrenica, and beyond.

BIBLIOGRAFIJA/BIBLIOGRAPHY

Objavljeni izvori/Published sources:

1. *Defter Srebrenica* (fotokopije), Direkcija katastarskog arhiva, Istanbul, OZ - 11 D/F, 5938, defter katastarskih zabilješki, 93 lista (nastao 1875.).
2. *Glavni pregled političkog razdielenja Bosne i Hercegovine 1879*, Sarajevo 1879.
3. Glavni rezultati popisa žiteljstva u Bosni i Hercegovini od 22. aprila 1895, Sarajevo 1896.
4. *Gruntovne knjige Kotara Srebrenica 1894. godine*, katastarska općina Pribidoli turski, knjige I-7, ulošci 1-350. Gruntovnica suda, Srebrenica.
5. *Nufus defter 1850/51*. BOA NFS.d 5951. (prijevod mr. Kemal Nurkić).
6. *Opširni popis Bosanskog sandžaka iz 1604. godine*. sv. 2. tom 9, Bošnjački institut Zürich, Odjel Sarajevo. Sarajevo 2000. Obradila Snježana Buzov.
7. *Štatistika mjesta i žiteljstva Bosne i Hercegovine po popisu naroda od 1. maja 1885*, Sarajevo 1886.
8. Verzeichniss der Wohngebäude und ihrer Wohnbestandtheile, Wohnungs-Verzeichnisse des Bezirkes Srebrenica, Kriegsarchiv Wien, (Ratni arhiv u Beču).

Knjige i članci/Books and articles:

1. *Bošnjačke familije i članovi njihovih porodica s područja Osata u periodu 1850-1950. godine* [Vlastita istraživanja Alije Suljića].
2. Suljić A, Suljić E. Bošnjačke familije općine Srebrenica: antropogeografska istraživanja“, (I dio), *Baština Sjeveroistočne Bosne*, broj 11. JU Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona Tuzla, Tuzla 2019.
3. Suljić Alija, *Srebrenica – antropogeografija općine*, autorsko izdanje, Tuzla 2022.
4. Suljić Alija et al, Bošnjačke familije naselja Sulice u 19. stoljeću, *Historijski pogledi*, vol. VI, br. 9. Tuzla 2023, 17-55. <https://doi.org/10.52259/historijskipogledi.2023.6.9.17>.